

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL II.

Nr. 54.

Brașov, Joi, 10 (22) Martie

1888.

Brașov, 9 Martie 1888.

In numărul trecut a diarului nostru am vorbit despre noua ordinațiune a ministrului de justiță, prin care se dispune, ca de aici înainte documentele, ce se alătură la cererile de întabulare în cărțile funduare, să fiă scrise în limba maghiară.

Credem, că este consult a vedé și opiniunea celorlalți concetățeni asupra acestei funeste ordinațiuni, și spre scopul acesta prezentăm în traducere ceea ce scrie în privința acésta organul compatrioților Sasi din Sibiou „Sib. d. Tageblatt“ în Numărul său din 17 Martie n.

Articulul în cestiune, intitulat: „Violențe fără sfârșit împotriva limbei“ se începe cu următoarea citațiune din o vorbire a lui Mocsary:

„Alipirea de naționalitate, de limbă, de obicei, de tradițiune, apărarea în contra atacurilor asupra acestora este de asemenea efluxul libertății personale, ca și alipirea de religiune.“

Apoi continuă în modul următor:

„Acela trebuie să facă pasul cel dintâi, care violéază pe altul, acela, în a cărui mână zace rolul activ, dér nu acela, care jócă rol pasiv; executarea puterii statului zace în mâna maghiarismului, deci este datorința acestuia, să documenteze prin faptele legislației și ale guvernului, că voiesce a realisa egala îndreptărire a naționalităților. Naționalitățile nu pot face nimic alta, decât să se esprime nemulțămirea; acésta însă trebuie s'o facă, până ce nu se voru satisface dreptele lor plânsori și până ce maghiarismul nu probéza prin fapte, că i zace la inimă îmbunătățirea relațiilor.“

In loc de acésta, maghiarismul dá lovitură după lovitură. Ministrul de comunicațiune, a cărui ordonanță interdice de a se mai primi expedițiuni postale oficiose cu adrese într'o limbă nemaghiară, este secundat de ministrul de finanțe, care interdice de a se mai primi la perceptorat chitanțe scrise într'o limbă nemaghiară. După finanțe urmăză ministrul de instrucțiune publică și maghiarisează esamenele învățăceilor de farmacia. Într'aceea, societatea maghiară, sub masca „Reunimilor de cultură“ (Kulturregyletek) ia asupra sa maghiarisarea societății.

Astfel se întâmplă, că raportul nesuferit al naționalităților către guvern nu s'a schimbat până astăzi întru nimic; o nouă ordonanță mai vértosă, publicată în foia oficială din 9 Martie, taie atât de adencă în viața naționalităților nemaghiare, precum — putem să dicem — nici o lege n'a făcut acésta dela încheierea pactului încóce.

Ordonanța respectivă întră în vigóre cu 1 Aprilie 1888. Dispozițiunile ei, — cari nu întrec stipulațiunile legii, ce i-a servit de basă — în privința desconsiderării,

sunt clare; limba germană, română etc. a perdit pretensiunea la scutul legii; obligațiunile, contractele, polițele, condicele comerciale în limba germană nu se onorează, decât au să servescă ca basă pentru întabularea în cărțile funduare. Dér nu numai limba germană, — două terțialități din cetățeni statului maghiară, de 10 milioane, au perdit dreptul d'a se servi în comerț și în comunicațiune de limba lor pricepută, de limba maternă. De sigur nu trebuie să ne provocăm la eterna lege morală, pentru ca să vedem într'insa una din acele măsuri, cari — ca multe altele — are să servescă numai și numai maghiarisării generale, și ea va avé numai acela succes, de a desvolta dreptul și conceptul de drept, de conștiința a poporului.

Să nu credă cineva, că este o esagerațiune, decât noi afirmăm, că acésta ordonanță este aptă mai mult decât oră care alta să desnaționalizeze comunicațiunea; institutiunile noastre de bani se pregătesc deja: obligațiunile vechi germane, contractele de cumpărare germane se pun la o parte și deja sunt obligațiuni maghiare prin satele noastre săsesci și românesci. Teranul subscrie o obligațiune, a cărei limbă nu o cunóce și martorii îi adeveresc cuprinsul documentului maghiară, pe care ei însiși nu îl înțeleg.

După maghiarisarea documentelor are să urmeze maghiarisarea comerțului privat, căci pentru ce să plătescă ómenii taxele de traduceri? Acestea se pot cruța, decât documentul se concipiază din capul locului în limba maghiară. Dér nu numai din punct de vedere al speselor, ci mult mai energetic va influința asupra maghiarisării generale a comunicațiunii întârzierea, ce rezultă din usul documentelor nemaghiare în procedura judecătorească. Egoismul este eposul la suferințe și el este puternicul motor pentru faptele ómenilor. Rêul însă se întinde mai departe: de câte oră vine neguțătorul în pozițiune de a căuta să efectueze pe basa unui estras din condică prenotațiunea unei pretensiuni, atunci i se adeveresce proverbul: „cine vine mai întâi, macină mai curéndu“, ba și traducerea unui estras din condică cere timp și pretinde bani, n'ar face el óre mai bine, decât ar purta condicele din capul locului în limba maghiară? Și cine ia asuprași garanța, că traducerea făcută de dragoman este corectă? Fi-va statul în stare să instituască dragoman capabil pentru mai mult de 250 de oficii catastrale? Și abia pentru cele mai puține oficii va fi de ajuns un dragoman; vor trebui a se instala doi, trei, patru și mai mulți, decât este, ca să satisfacă tuturor recerintelor.“

Convențiunea comercială cu România.

Relativ în acésta convențiune, care ocupă spiritile în România

și în Austro-Ungaria de aproape doi ani, diarul „Bukarester Tageblatt“ scrie următoarele:

Cu vr'o două luni mai înainte se lățise faima, că negociațiunile pentru încheierea unei convențiuni comerciale între România și Austro-Ungaria s'ar fi reînceptut.

Faima a fost întemeiată. Negoțiatiunile s'au reînceptut într'adever și se continuă cu cel mai mare zel. Ba putem spune, că guvernul român a dat de astădată probe, cari documentează în mod neîndoios dorința și voința firmă de a pune capăt stării actuale a lucrurilor.

Modul, cum se pórtă astăzi negociațiunile, este altul. In vreme ce în anul 1886 și 1887 se căuta a se încheia tractatul pe basa cestiunilor fundamentale și a detaliurilor stabilite de comisari speciali, astăzi s'au înțeles guvernele respective, ca cestiunile fundamentale să se reguleze pe cale diplomatică. In timpul de față duréază negociațiunile între ministrul de esterne, d-lu Ferichide, și între ministrul plenipotențiar austro-ungar, d-lu conte Goluchowski.

D-lu Ferichide a remis d-lui Goluchowski acum vr'o trei săptămâni o notă din partea guvernului României, în care este lámurit punctul de purcedere al guvernului român. Nota a fost trimisă la Viena și acum s'asteptă răspunsul.

Starea actuală a lucrurilor nu trebuie nici-decum desconsiderată, căci în vreme ce la ruperea din urmă a purparleurilor în anul 1887 diferința de opiniuni a ambelor guverne se referea la multe cestiuni, astăzi ea a fost redusă de guvernul român la două, și adevă: 1) la cestiunea importului de vite românesci în Austro-Ungaria, și 2) la stabilirea unui tarif vamal, prin care să pótă afla ocrotire industria României, ce acum se nasce. Tóte cestiunile de tarif relative la fisc au fost evitate. Relativ la cele două cestiuni s'a dobândit o înțelegere și mai sunt numai nisce mici diferințe cari trecuesc deláturate.

O voce simpatică la adresa noului împărat german.

„L'Autorité“ publică cu privire la noul împărat german Frederic următoarele apretări ale d-lui Paul de Cassagnac, care este conducătorul dreptei din camera francesă:

Cuvintele împăratului Frederic întâmpină pretutindenea recunoscința și admirațiune. Impăratul Frederic a dovedit fórtă multă caracter și o tăriă ne i pomenită. Imperiul german de astăzi trimbiță pacea cu accentul sincerității indiscutabile. In cuvintele împăratului găsesc omul atâtă lealitate, încât cređi ceea ce își spune. Omul simte, că pe tronul german s'a suit cel mai cinstit om al țerei. Actualul imperiu nu mai însemnéază numai pacea, ci și libertatea rațională.

Impăratul nu voiesce persecutarea catolicilor și a israeliților, după cum promiseră unii; și are dreptate.

Dintre tóte asupririle, cea mai rusinósă și cea mai rea este cea religiósă, fiá oricare religiunea contra căreia este îndreptată. Acésta pace în afară și înăuntru este fericirea unui popor. Epoca de aur, care a urmat după cea de fer,

este opera unui înțelept, a unui patriot și a unui mare suveran, care în istoria va avé bine-cuvântarea popórelor. Da, pace este pretutindenea, pentru că decât Germania nu se gândesc la resbel, altă națiune nu se mai gândesc. Lucruti acesta este un vis realizat.

Un asemenea spirit înalt, un caracter atât de frumos ne face să ne aducem aminte de Marcu Aureliu. Provedința protegiându pe împăratul Frederic, protege nu numai pe Francia, ci pe întreaga Europă.

Impreună cu d-lu Paul de Cassagnac am pute dice, că mai tóte diarele rusesci fac să reesă caracterul eminent moderat și împăciitor al manifestelor împăratului Frederic. Se speră, că împrejurarea acésta va contribui la consolidarea păcii europene.

Mórtea împăratului Wilhelm.

Cu privire la înmormântarea împăratului Vilhelm se mai raportează din Berlin următoarele:

Înmormântarea împăratului Vilhelm s'a celebrat conform programei. Stradale pe unde trecea cortegiul erau decorate ca nicodată. In urma unui did de soldați se îngrămădea mulțimea compusă din mai multe mii de persoane.

Împărătesa Augusta asistă la defilarea cortegiului, stând la una din ferestrele palatului.

La ceremonia funebră au luat parte prințul imperial, regele României, alți Saxonii, alți Belgiei, prinții regali, arhiducele Rudolf, marii duci ai Rusiei, prințul de Galles și alți prinți.

Printre reprezentanții puterilor se remarcă: generalul francesu Billot, care diminéța depusese o coronă mare pe scriul împăratului.

Cortegiul a ajuns pe la trei óre la Mausoleul dela Charlottenburg.

Impăratul Frederic era la ferestra castelului; el a stat acolo pe tot timpul ceremoniei funebre fixându privirile sale asupra Mausoleului. Impărătesa cu familia imperială, asistă la ceremonie, la Mausoleu.

Discursul funebru fu rostit de superintendentul Koegel. „Dumnezeu, a șis părintele Koegel, a chemat pe împăratul și regele nostru la viața eternă“. După acésta a urmat cetirea mai multor psalmi și citate din evanghelie, ér după cetirea unei rugăciuni de preotul oficiant încep cu toții cei prezenti, tineri și bătrâni, militari și civili, generali și miniștri, cari reprezentau puternicul imperiu, a cânta un psalm.

O adencă emoțiune se vedea pe fața fie-căruia. Se auđiau oftări și se vedeau cum curg lacrimile din ochii încărunțitorilor bărbați de stat. In mijlocul acestei tristețe generale, superintendentul Koegel își rosti discursul funebru, făcându deosebite elogiuri la adresa reposatului.

Pe lângă tóte că timpul era frigos, 10° sub zero, numărul persónelor cari au luat parte la înmormântare, se evaluéază după unii la 500.000, după alții la aproape un milion.

Următorea telegramă de condolență a fost adresată împărătesei Augusta de către părinții tinerelor Românce care au ur-

„Gazeta“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la tóte ofi-
ciile postale din întru și din
afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piațamare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un esemplar 5 cr. v. a. séu
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Bilanțul anual

din 31 Decembrie 1887 al societății

„ALBINA“, institutul de credit și de economii în Sibiu.

Active.	fl.	cr.
Casa în numerar	41,922.81	
Monetă	4,144.93	
Cambie de bancă	1,774,281.22	
Imprumuturi pe ipotece:		
a) în scrisuri fonciare	1,086,938.15	
b) în numerar	86,652.38	1,173,590.53
Credite cambiale cu acoperire ipotecară	191,472.43	
Credite fixe	94,424.60	
Avansuri pe efecte publice.	69,650.40	
Credite de cont-curent	107,874.05	
Imprumuturi pe produse	25,804.47	
Casa institutului, realități dela gara Brașov și diverse realități de vânzare	132,483.69	
Efecte publice	225,472.70	
Efectele fondului de garanță ale scrisurilor fonciare	289,888.80	
Efectele fondului de pensii al funcționarilor institutului	24,552.90	
Mobilier	6,895.36	
după amortisare de	689.55	6,205.81
Depunerii la bănci și diverse conturi debit.	105,575.46	
	fl. 4,267,344.80	

Pasive.	fl.	cr.
Capitalul social		300,000.—
3000 acțiuni à fl. 100		59,848.80
Fondul de rezervă al acționarilor		2,485,513.82
Depunerii pentru fructificare		916,900.—
Scrisuri fonciare de 6% în circulație	135,000.—	
Scrisuri fonciare de 5% în circulație	1,100.—	1,053,000.—
Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulație		26,003.55
Fondul de pensii al funcționarilor		1,560.—
Dividende neridicate		136,652.12
Cambie de bancă reescomptate		28,561.60
Interese anticipate pro 1888		129,500.—
Avansuri de bancă aust.-ung.		3,483.48
Diverse conturi creditore		43,221.43
Profitul curat		
		fl. 4,267,344.80

Sibiu, 31 Decembrie 1887.

I. St. Șiluliu m. p.,
membru al direcțiunii.

E. Măcellariu m. p.,
membru al direcțiunii.

P. Cosma m. p.,
director executiv.

Iosif Lissai m. p.,
comptabil-șef.

Subsemnatul comitetu amu examinat bilanțul prezentu și confrontându-l cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute în bună regulă, l'amu găsit în consonanță cu aceleași și exactu.

Sibiu, în 12 Martie 1888.

Dr. Aurel Brote m. p.

Michael Kabdebo m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Cornelius Tobias m. p.

N. Frateșiu m. p.

I. Crețiu m. p.

„PERȘIU“, ASOCIARE DE CREDIT ȘI PĂSTRARE ÎN SEINĂ.

CONVOCARE.

Domnii acționari și interesați ai asociației „Perșiu“ se invită prin acesta la **Adunarea generală ordinară**, care se va ține în Seini la **25 Martie (6 Aprilie) 1888** dimineața la 11 ore în localul asociației.

OBIECTELE:

1. Așternerea bilanțului originalu de pre anulul al II-lea de gestiune 1887.
2. Hotărâre asupra împărțirii profitului curat.
3. Rădicarea la valoare de acțiuni a depositeleor aflătoare, după § 9 alinea 2-a din statute.
4. Alegerea secretarului social.
5. Eventuale propuneri, după § 20, litera d) din statute.

Din ședința comitetului dirigită ținută în Seini la **30 Ianuarie (11 Febr.) 1888**.
Alexiu Berinde m. p., președe social.
Alexandru Zoicasu m. p., secretar inter.

MIȘCAREA CASSEI.

a) În anul 1886.

Intrate: fl. 7861.74
Eșite: fl. 7766.94 } la olaltă: fl. 15.638.68
Remanența cassei: 104.80

b) În anul 1887.

Intrate: fl. 26,652.52
Eșite: fl. 26,270.38 } la olaltă: fl. 52,922.90
Rem. cassei: fl. 382.14

CONTUL BILANȚULUI.

Active.	Pasive.
1 Cassa în numerar	1 Capitalul social după 392
2 Valori:	acții à fl. 5, plătite . . . . .
a. Obligațiuni fl. 6770.80	2 Fondul de rezervă de fl.
b. Cambiă . . . . . 14,754.—	19, cu interese cu totu . . . . .
c. Hârtii de valoare 84.—	3 Diverse deposite fructificate
21,608.80	și interese capitalisate. . . . .
3 Valoarea efect. după inventar	4 Interesele acestora neridicate
4 Mobiliarul și speșele fundare de: . . . fl. 296.02	până la 31 Decembrie
după amortisarea ratei a	5 Creditul fix redicatu . . . . .
2-a de: . . . fl. 59.20	6 Cambie reescomptate . . . . .
177.60	7 Diverse conturi de credit
5 Anticipațiune de chiria.	și mobil. după amor. ratei 2
550	8 Interese anticipate pe 1888
6 Interese transitoare pe 1888	9 Profitu curat . . . . .
433.36	
	22,810.69

Spese. CONTUL PROFITULUI ȘI PERDERILORU Venit.

1 S'a plătit diverse interese	940.96	1 Din conturi diverse.	62.81
2 Interesele fondului de reser.	1.52	2 Diverse interese de împrum.	1316.59
3 Pentru tipărituri, timbru, porto, proviziune cancel. și diverse conturi	245.89	3 Din tipărituri, timbru, proviziune și penale.	798.84
4 Contribuțiune	17.16		
5 Amortisarea mobil. rata 2.	59.20		
6 Chiria anului.	30.—		
7 Onorarie și bilete de pres.	441.75		
8 Profitul curat	441.76		
	2178.24		2178.24

Semnatu Seini, la 31 Decembrie 1887.

Georgiu Bidea m. p.,
cassariu.

Alexiu Berinde m. p.,
președe social.

Alexandru Zoicasu m. p.,
secretar inter.

Subsemnatul comitetu de supraveghiere confrontându bilanțul prezentu cu cărțile societății, principale și auxiliare, ținute în bună regulă, le-amu găsit exact și conformu.

Seini, la 11 Febr. 1888

Comitetul de supraveghiere:

Lazaru Iernea m. p.

Augustin Pelle m. p.

Ioane Popu m. p.

Sigismund Catoca m. p.

Onuțiu Murgu m. p.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Opinia Comitetului de supraveghiere, în privința împărțirii prof. curat.

În vederea §-lui 38 din statute profitul curat de fl. 441.76 cr., se opinază a se împărți în modul următor:

1. Să se dea spre scopuri culturale și filantropice 20%, adică fl. 88.35 cr. în mâinile curatoriei române bisericesci de Seini, — și anume:
  - a) pre cărți scolare scolarilor săraci din școala română de Seini fl. 29.50 cr.
  - b) totu la aceia pre vestminte . . . . . " 29.50 "
  - c) pentru ajutorarea și casualu înmormânt. ser. rom. din Seini " 29.35 "
2. În fondul de rezervă . . . . . " 118.21 "
3. În urmă, — să se dea după 392 acții ce le avem, — ca dividendă câte 60 cr. în suma de . . . . . " 235.20 "

Suma: fl. 441.76 cr.

Seini, la 11 Febr. 1888.

Comitetul de supraveghiere:

Lazaru Iernea m. p.

Augustin Pelle m. p.

Ioane Popu m. p.

Sigismund Catoca m. p.

Onuțiu Murgu m. p.

CONCURS.

Pentru ocuparea următoarelor posturi de notari cercuali, și anume:

1. În cercul notarialu Branul inferior, de care se țin comunele Bran, Predeal și Șohodol, care este dotat cu salariu anual în bani parați 400 fl., cartir liber; apoi pașal de cancelaria 16 fl. și pașal pentru încălțitul cancelariei 30 fl.
2. În cercul notarialu nou creat, „Poiana Mărului“, de care se țin comunele Poiana Mărului și Holbacu, care este dotat cu salariu anual în bani parați 400 fl., cartir liber; apoi pașal de călătorie 30 fl., pașal de cancelaria 18 fl. și 6 stângini metrici pentru încălțitul cancelariei.

Terminul de concurs pentru aceste 2 posturi se defige pe 16 Aprilie a. c. inclusive, ță dălele de alegere se determină pentru cercul notarialu dintăiu numitu pe 19 Aprilie a. c. în cancelaria comunală din Bran; ță pentru celu de alu 2-lea pe 26 Aprilie a. c. în cancelaria primăriei comunale din Poiana Mărului, totdeuna la 10 ore a. m.

Doritorii de a câștiga aceste posturi suntu invitați ca să își înainteze suplicele îndestrate cu documentele, cari dovedesc calificatiunea recerută prin art. de lege I din 1883 § 6; negreșitu până la terminul mai susu ficsatu, cu atăta mai vĕrtosu, pentru că suplicele întârțiate nu se voru lua în considerare.

Bran, în 12 Martie 1888.

Alexandru Belle,
protopretore.

Avisu d-lorŭ abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a serie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fășia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămuritu și să arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutu tuturorŭ D-lorŭ abonați, că mai avemŭ din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciureu** și **Adolf Albrecht**.